

Plans de Acción das Reservas da Biosfera como estratexia territorial de sustentabilidade

V CONGRESO GALEGO DE MEDIO AMBIENTE & SAÚDE
16 de octubre de 2014
Delegación Territorial da Xunta de Galicia en Lugo

Programa Hombre Y Biosfera (MaB) da UNESCO

Organización de las Naciones Unidas para la Educación, la Ciencia y la Cultura

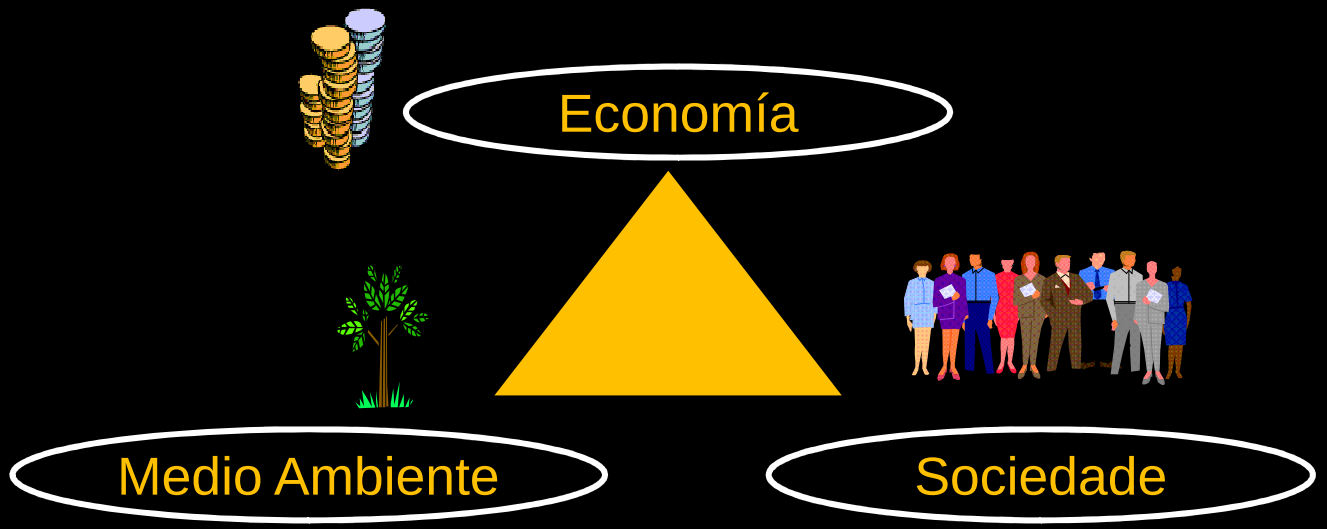
Red Española de Reservas de la Biosfera

- O **MaB** é un **Programa Internacional** iniciado no seno da UNESCO en 1971.
- **<u>Principais características:</u>**

1. Fomenta o **uso sostible e a conservación** da biodiversidade.
2. Promove a **investigación** interdisciplinaria en ciencias naturais e sociais, e a capacitación en xestión dos recursos naturais.
3. Organízase a través dun Consello Internacional de Coordinación (**CIC**) constituído por 34 países.
4. En cada país se organiza a través de **Comités Nacionais MaB**.
5. Desenvólvese na práctica a través da figura de **"Reserva de Biosfera".**

As Reservas da Biosfera

- Son **áreas representativas** dos territorios e as paisaxes da Terra, de ambientes terrestres, costeiros e mariños.
- **Obxectivo** das Reservas de Biosfera: conciliar a conservación da natureza e o desenvolvemento económico e social.

DESENVOLVEMENTO SOSTIBLE

As Reservas da Biosfera

- **Zonificación e funcións:** específicas e integradas.

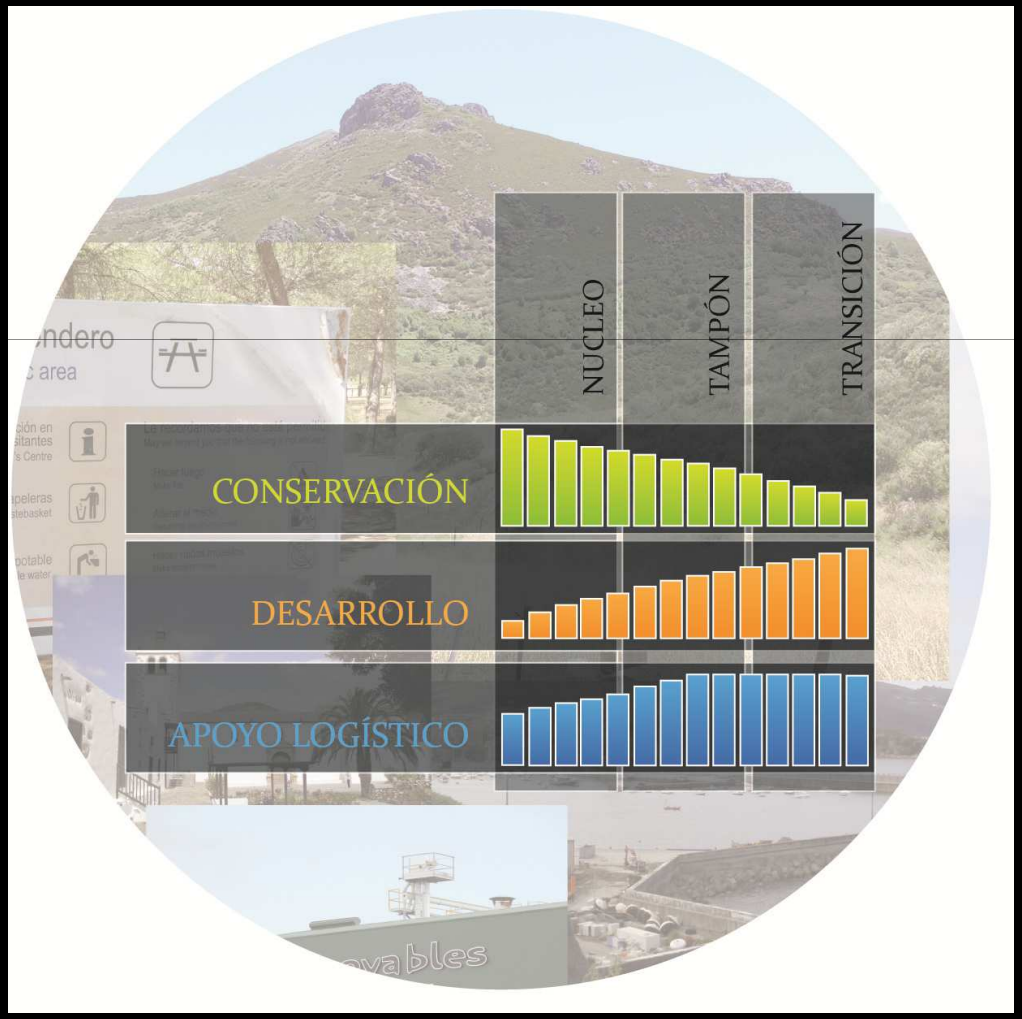
Zona núcleo → Unha ou varias zonas núcleos xurídicamente constituidas, que en España deben ser espazos naturais protexidos (Lei 42/2007). A súa principal función é a conservación da biodiversidade e a cultura

Zona tampón → Pode haber unha ou varias zonas tampón que amortigüen os efectos das accións humanas sobre as zonas núcleo

Zona de transición → Suficientemente amplia onde se promovan actividades económicas sostibles (agricultura, industria, urbanización, turismo, etc.) para favorecer o desenvolvemento socioeconómico das poboaciones locais

As Reservas da Biosfera

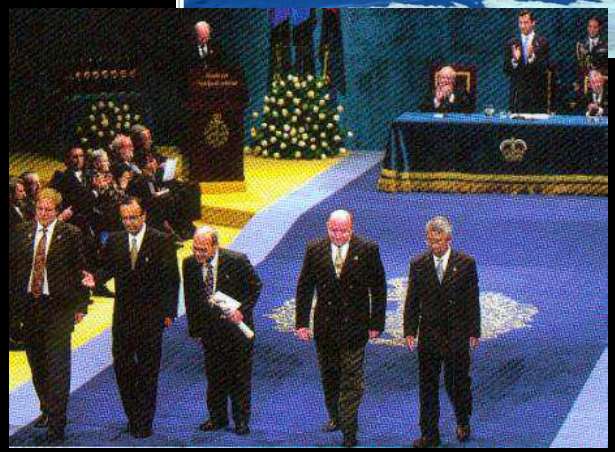
- **Relación entre zonificación e funcións:**

A Red Mundial de Reservas de Biosfera (RMRB)

610 Reservas de Biosfera, en 117 países (2013)

2001 Recoñecemento Internacional
Premio "Príncipe de Asturias á Concordia"

A Red Española de Reservas de Biosfera (RERB)

45 Reservas de Biosfera (2013)

LEI 42/2007, de 13 de decembro, do Patrimonio Natural e da Biodiversidade.

Recolle as reservas de biosfera como "Áreas protexidas por instrumento internacional".

7 % do territorio de España

1977 → Declaración das 2 primeiras Reservas de Biosfera Españolas (RBEs)

2013→ 45 RBs (2 transfronterizas: unha con Marrocos e outra con Portugal). Estes 45 espazos representan á totalidade das paisaxes españolas

Reserva da Biosfera
Terras do Miño

TERRAS DO MIÑO LUGO
RESERVA DA BIOSFERA

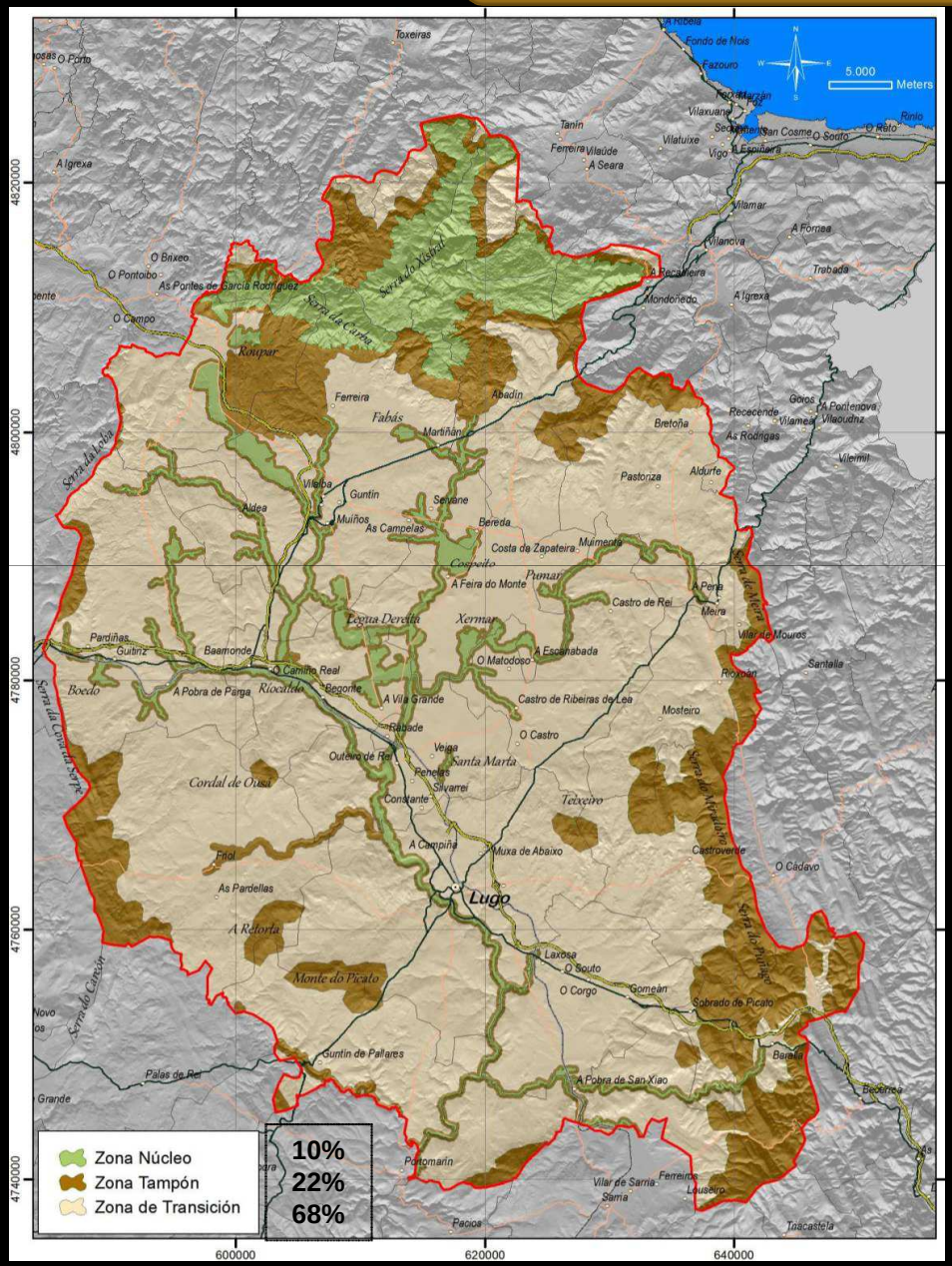

Reserva da Biosfera
Terras do Miño

- Declarada o 8 de novembro de 2002
- 363.668 hectáreas
- 26 municipios
- 185.644 habitantes
- Inclúe territorios con protección ambiental:
  - LIC Serra do Xistral
  - LIC Parga-Ladra-Támoga
  - LIC Serra do Careón
  - LIC Ría de Foz-Masma
  - ZEPVN Miño-Neira
- Principais ríos: Miño, Ladra, Parga, Támoga.
- Principais ecosistemas: bosques de ribeira, turbeiras, humedais

Reserva da Biosfera
Os Ancares Lucenses

Os Ancares Lucenses
Reserva da Biosfera

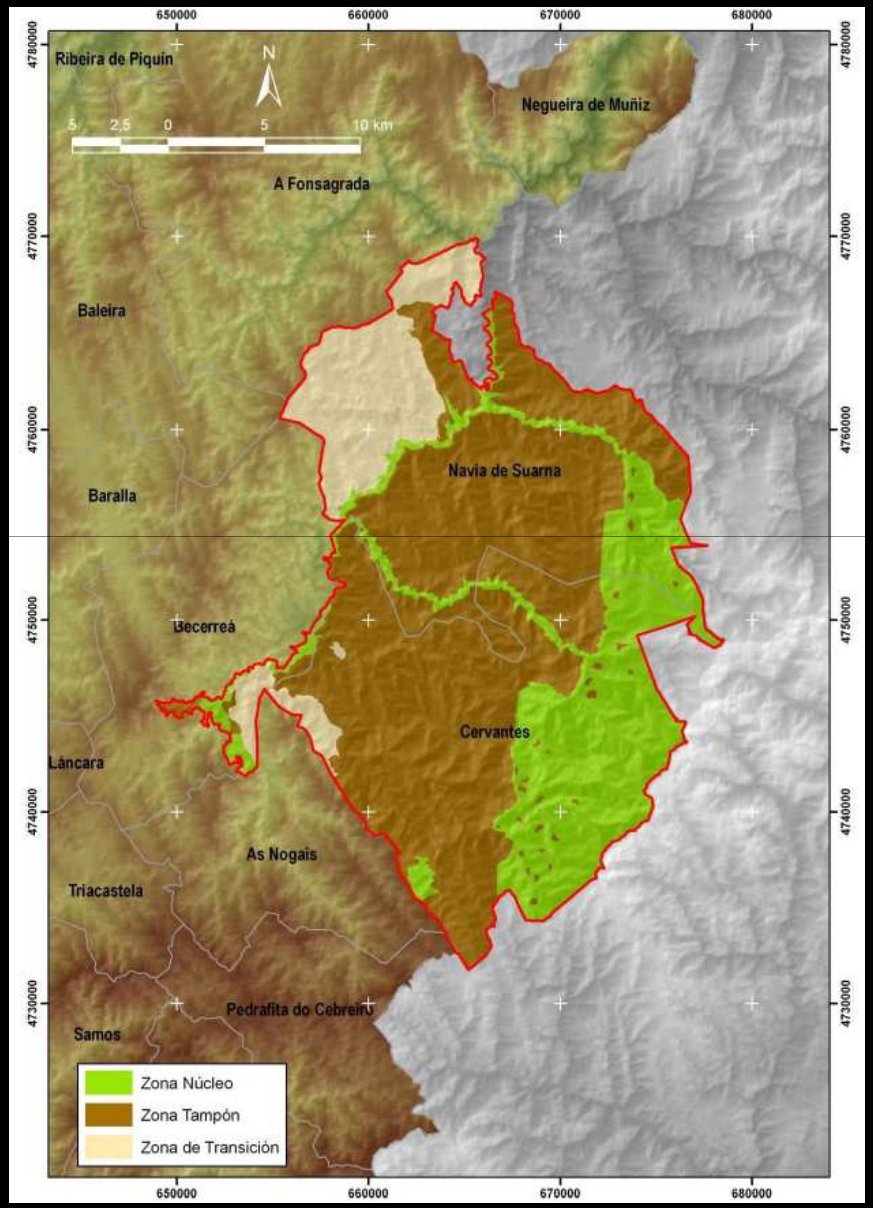

Reserva de Biosfera
Os Ancares Lucenses

Os Ancares Lucenses
Reserva da Biosfera

- **Declarada: o 27 de outubro de 2006.**
- **Superficie: 53.664 hectáreas**
- **3 Municipios: Navia de Suarna, Cervantes e parte de Becerreá**
- **3.252 habitantes (9,5 hab/km^2)**
- **Orografía abrupta e escarpada**
- **Principales ríos: Navia e os seus tributarios Cruzul, Cancelada, Quindous, Ser, Rao.**
- **Principais ecosistemas: ríos e bosques**

LEI 42/2007, de 13 de decembro, do Patrimonio Natural e da Biodiversidade

Art 67. Características das RBs

- **Zonificación adecuada**
- **Órganos de xestión**
- **Plan de Acción**

Órganos de Xestión das Reservas de Biosfera
Terras do Miño /Os Ancares Lucenses

Regulamentos Órganos de Xestión das Reservas da Biosfera (BOP nº 76 luns 04/04/2011)

ÓRGANO REITOR

- O órgano de goberno e xestión da Reserva.
- Composición: presidente, vicepresidente, secretario, representante MAGRAMA, representante Xunta de Galicia, 3 representantes grupos políticos da Deputación, 2 técnicos de recoñecido prestixio.

ÓRGANO DE PARTICIPACIÓN

- Conformado por representantes tanto das administracións públicas, como de asociacións, organizacións, institucións e colectivos que desenvolvan actividades nos aspectos vinculados ao cumprimento dos obxectivos da Reserva. É un órgano consultivo.
- Composición TM: presidente, 26 Concellos, 20 asociacións.
- Composición AO: presidente, 3 Concellos, 7 asociacións

Plan de Acción da Reserva de Biosfera
Terras do Miño

ANÁLISE DAFO

DEBILIDADES

Fraxilidade dos humidais, vulnerabilidade das especies protexidas/catalogadas, desemprego, envellecemento, despoboamento rural, necesidade dunha maior formación e difusión dos valores do territorio

AMEAZAS

Cambio climático, incendios forestais, perda de biodiversidade, fragmentación territorial, perda de procesos tradicionais.

FORTALEZAS

Elevada diversidade de hábitats e especies, complexo higroturfófilo de maior valor de conservación do NW Ibérico e SW Europeo, posibilidades de desenvolver turismo sostible, ecotipos tradicionais, presenza de centros de investigación, patrimonio cultural abondoso

OPORTUNIDADES

Conservación dos hábitats e das especies, crecente opinión favorable polos espazos naturais, incremento da sensibilización por produtos de calidade, práctica da agrogandería ecolóxica, emprego das cuestións ambientais como dinamizadoras do desenvolvemento sostible, incremento da demanda de actividades relacionadas co patrimonio natural e cultural

Plan de Acción da Reserva de Biosfera
Os Ancares Lucenses

ANÁLISE DAFO

DEBILIDADES

Desemprego e envellecemento da poboación rural de montaña, elevada dispersión poboacional, illamento e periferia dos núcleos, orografía complexa, perda do patrimonio cultural inmaterial, vulnerabilidade de hábitats e especies, necesidade de maior formación e información ambiental

AMEAZAS

Despoboamento rural, deterioramento das condicións de calidade de vida, inexistencia de recambio xeracional, cambio climático, perda de biodiversidade, fragmentación territorial

FORTALEZAS

Persistencia de ecotipos tradicionais, marco ideal para o turismo de montaña, conservación dun importante patrimonio cultural (material e inmaterial), transición entre dúas rexións bioxeográficas, longa tradición de estudos científicos, proximidade de centros de investigación, áreas naturais de grande importancia, diversidade e xeodiversidade elevadas

OPORTUNIDADES

Demanda de actividades no medio, mellora da calidade de vida das poboacións de montaña, utilización do medio como desenvolvemento, promoción de novas estratexias de turismo, práctica de agrogandería de montaña, sensibilización por produtos de calidade, conservación do patrimonio natural e cultural.

Plans de Acción das Reservas de Biosfera
Terras do Miño / Os Ancares Lucenses

Anuncios Trámites Participación Pública dos Plans de Acción

(BOP nº 182 venres 09/08/2013)

1. Exposición pública:

10/08/2013 – 30/09/2013: co resultado de que non se presentou ningunha alegación.

2. Consulta técnica:

Co obxectivo de potenciar o intercambio directo de opinións, convocáronse dúas mesas sectoriais, centradas na conservación do medio ambiente e no desenvolvemento socioeconómico das Reservas (10 e 12/12/2013).

3. Estudio e contestación das alegacións e suxestións presentadas.

4. Informe do Órgano de Participación:

Unha vez redactado o Plan de Acción no que se incorporaron os resultados da exposición pública e das mesas sectoriais realizadas, presentáronse os Plans de Acción aos Órganos de Participación (17 e 19/12/2013).

5. Aprobación dos Plans polos Órganos Reitor o 17 e 19/12/2013.

Plan de Acción da Reserva de Biosfera
Terras do Miño

LIÑAS DE ACCIÓN

PRINCIPAIS LIÑAS DE ACCIÓN

Liñas herdadas dos Plans de Acción de Madrid e Montseny para as Redes Mundial e Española de Reservas

A. Conservación do patrimonio natural
B. Difusión dos valores naturais e culturais
C. Compatibilidade do medio rural coa biodiversidade
D. Compatibilidade do turismo coa biodiversidade
E. Manufacturas locais e produtos de calidade
F. Ciencia e desenvolvemento de capacidades
G. Cooperación e asociacións para a sostibilidade
H. Conservación dos recursos patrimoniais
I. Xestión adaptativa da Reserva de Biosfera

Plan de Acción da Reserva de Biosfera
Os Ancares Lucenses

LIÑAS DE ACCIÓN

PRINCIPAIS LIÑAS DE ACCIÓN

Liñas herdadas dos Plans de Acción de Madrid e Montseny para as Redes Mundial e Española de Reservas

A. Xestión adaptativa da Reserva
B. Conservación do patrimonio natural e cultural
C. Comunicación e difusión do patrimonio
D. Promoción dun desenvolvemento rural sostible
E. Produccións e turismo de calidade
F. Ciencia e desenvolvemento de capacidades
G. Cooperación e asociacións

Andrea Macho Benito

Técnico de Xestión Medioambiental

Deputación de Lugo / Tfno: 982 26 00 46

terrasdomino@deputacionlugo.org / ancareslucenses@deputacionlugo.org

www.terrasdomiño.org / www.osancareslucenses.org